Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет

Загородна Тетяна Віталіївна

Формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музичного мистецтва засобами квест-технологій

(випускна робота магістра)

Науковий керівник
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного мистецтва
Карташова Жанна Юріївна

Кам’янець-Подільський, 2021р.

ЗМІСТ

ВСТУП……9

РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1.Сутність провідних понять проблеми формування творчої особистості учнів …….

1.2.Особливості квесту як сучасної інноваційної технології

1.3.Навчальна комп’ютерна гра, її різновиди, жанри та роль у становленні творчої особистості учня ……

РОЗДІЛ 2. РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Теоретичне обґрунтування та зміст методики емпіричного дослідження особливостей формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музичного мистецтва засобами квест технологій

2.2. Діагностика стану сформованості інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музичного мистецтва засобами квест технологій

2.3. Організаційно-педагогічні умови формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музиного мистецтва засобами квест технологій

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ КВЕСТ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Методика формування інтелектуально-творчих умінь учнів засобами квест технологій

3.2 Результати експериментального дослідження

ВИСНОВКИ ……

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ……..

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У Конституції України, Законах України «Про освіту», державних національних програмах «Освіта» (Україна XXI століття) визначено, що відродження суспільства України, його розвиток, значною мірою залежить від творчості та активності його членів, їх ініціативи; тих умов, що створюються для розвитку та реалізації потенціалу кожної особистості. Пошук шляхів та засобів розвитку обдарованості та здібностей, створення умов для актуалізації творчих ресурсів кожного учня наразі є одним із пріоритетних завдань сучасної освіти.

У психологічній науці здійснено низку фундаментальних досліджень з проблем психології творчості та розвитку творчих здібностей та умінь (Л. Виготський, В. Крутецький, Н. Лейтес, Я. Пономарьов, М. Поддьяков, Б. Теплов), доведено положення про активний творчий характер особистості (І. Бех, В. Давидов, Г. Костюк, С. Максименко), створено низку теорій, які розкривають проблему творчого потенціалу особистості (Б. Братусь, М. Боришевський, В. Роменець, В. Ямницький), розроблено концепцію творчої діяльності особистості (В. Моляко).

Методологічні аспекти проблеми формування та розвитку обдарованості та умінь різного спрямування досить глибоко розкриті у працях багатьох зарубіжних (Ф. Баррона, Б. Блума, Дж. Гілфорда, Дж. Керрола, Дж. Рензуллі, Е. Торренса, Е. Фромма) та вітчизняних (О. Антонової, Д. Богоявленської, О. Дусавицького, В. Камишина, О. Матюшкіна, О. Музики, В. Рибалки та ін.) вчених.

Особливе місце освітньому процесі ЗОШ посідають навчальні ігрові технології й техніки (в тому числі й комп’ютерні). Комп’ютерні ігри включені як різновид інтелектуальних ігор у програму шкільної освіти. Комп’ютерним іграм надають важливе значення у розвиткові інтелекту та пізнавальних здібностях дітей (Ю. Бабаева, Г. Балл, І. Васильєв, О.

Войскунський, Т. Корнілова, Ю.І. Машбиць, В.О. Моляко, Н.І. Пов'якель, В.І. Прокопенко, Р. Радева, М. Смульсон, О. Смирнова, О. Тихомиров, С. Шапкін, Н. Шумакова та ін.).

Водночас, дослідники проблеми навчальних комп'ютерних ігор (І. Бурмістрова, Г. Грезейон, К. Керделлан, А. Шмельова, Ю. Фомічова) зазначають, що експансія мультимедійного простору загалом та комп'ютерних ігор зокрема, може справляти негативний вплив на емоційний, фізіологічний, особистісний розвиток дитини, що потребує забезпечення специфічних умов у разі їх застосування.

Теоретичний аналіз досліджень проблеми застосування навчальних комп'ютерних ігор дітьми різного віку показав, що на сьогодні системних досліджень, присвячених цій проблемі, недостатньо. Зокрема, залишаються нез'ясованими питання про організаційні форми проведення розвивальних занять та жанри навчальних комп'ютерних ігор, спрямованих на формування інтелектуально-творчих вмінь учнів, не визначені психолого-педагогічні особливості та умови формування інтелектуально-творчих вмінь засобами квест технологій, відсутній методичний супровід застосування комп'ютерних ігор з метою формування інтелектуально-творчих вмінь учнів.

Актуальність, теоретична і практична значущість проблеми, її недостатнє висвітлення у науково-методичній літературі, необхідність подолання виявлених суперечностей зумовили вибір теми: **«Формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музичного мистецтва засобами квест технологій».**

Мета дослідження полягала у теоретичному обґрунтуванні та експериментальному визначенні особливостей та організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках музичного мистецтва засобами квест технологій.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- розкрити теоретичні основи наукового розуміння сутності квест технології;
- виявити й охарактеризувати особливості формування квест технологій в системі шкільної освіти;
- визначити організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках мистецтва засобами квест технологій;
- експериментально перевірити ефективність визначених організаційно-педагогічних умов та розробити методичне забезпечення формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках муичного мистецтва засобами квест технологій.

В основу дослідження покладено припущення про те, що:

- інтелектуально-творчі уміння учнів у звичайних умовах організації освітнього процесу закладу середньої освіти розвиваються недостатньо;
- інтелектуально-творчі вміння учнів є динамічними властивостями, тобто швидко розвиваються під впливом дієвих та ефективних засобів;
- ефективними засобами формування інтелектуально-творчих умінь учнів на уроках муичного мистецтва учнів є застосування квест-технологій.

Об’єкт дослідження – процес навчання учнів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках мистецтва засобами квест технологій.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали положення особистісно-діяльнісного підходу про активний творчий характер особистості (І. Бех, І. Булах, В. Давидов, Г. Костюк, С. Максименко), положення індивідуально-диференційованого підходу про урахування

комплексу індивідуальних відмінностей дитини (Б. Ананьєв, О. Асмолов, В. Мерлін, В. Кузьменко, С. Кулачківська, Д. Шульженко), теорії розвитку творчого потенціалу особистості (Б. Братусь, М. Боришевський, В. Кліменко, Я. Пономарьов, В. Роменець, Б. Теплов, В. Ямницький), концепція творчої діяльності (В. Моляко), психолого-педагогічні засади застосування квест технологій та особливостей їх впливу на розвиток особистості (Д. Кулаков, С. Новосьолова, І. Пашеліте, С. Пейперт, Ф. Петку, М. Смульсон, О. Тихомирова, Б. Хантер), принципи використання інформаційних технологій, зокрема навчальних комп'ютерних ігор у навчально-виховному процесі (А. Ашеров, Р. Вільямс, Б. Гершунський, В. Глушков, А. Довгялло, А. Єршов, Г. Клейман).

Методи дослідження: загальнотеоретичні: аналіз, порівняння, синтез, класифікація, узагальнення, моделювання та систематизація з метою визначення сутності основних понять і термінів, теоретико-методологічних основ проблеми дослідження, розробки методичних рекомендацій; емпіричні: педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний), спостереження, бесіди, тестування для виявлення рівня сформованості інтелектуально-творчих вмінь.

Дослідження виконувалося в три етапи (пошуковий, експериментальний, узагальнюючий) впродовж 2020 – 2021 років.

Теоретичне значення роботи: визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках мистецтва засобами квест технологій; визначено критерії та їх показники (творча легкість: здатність до всебічного розгляду предмету, здатність ураховувати при прийнятті рішень різні чинники, здатність до легкого засвоювання нового матеріалу, здатність до швидкого та вільного переключення думок, здатність до легкого вирішення проблемних та пошукових завдань; творча оригінальність: здатність придумувати нові ідеї, уміння вносити щось нове у відоме завдання, відхід від зразків, здатність виходити за рамки заданої іншими ситуації, самостійний вибір

виду навчальної діяльності.

Теоретично обґрунтовано та визначено організаційно-педагогічні умови використання квест технологій з метою формування інтелектуально-творчих вмінь учнів. Розроблено методику формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами навчальних комп'ютерних ігор (циклічні; логічні; пригодницькі; стратегічні; покрокових стратегій) підібраних відповідно до критеріїв творчих здібностей, доведено її ефективність та необхідність впровадження авторської програми в практику роботи закладів шкільної освіти.

Практичне значення дослідження полягає у розробці та апробації методики формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках мистецтва засобами квест технологій.

Матеріали дослідження можуть використовуватися учителями на уроках мистецтва, методистами, викладачами закладів педагогічної освіти, а також при написанні навчально-методичних посібників, підручників і програм.

Апробація та впровадження результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри музичного мистецтва та звітних наукових конференціях студентів і магістрантів Камя'нець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

У дослідженні наведено теоретичне узагальнення та емпіричне розв'язання наукової проблеми формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій, що виявляється у концептуальному осмисленні феномена творчих та інтелектуальних вмінь учнів, – розкритті його психолого-педагогічні сутності, визначенні критеріїв та показників, теоретичному обґрунтуванні та емпіричному виявленні рівнів прояву, у визначенні організаційно-педагогічних умов застосування квест-технологій з метою формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках мистецтва. Створенні ефективної методики формування інтелектуально-творчих вмінь учнів на уроках мистецтва засобами квест-технологій в умовах ЗОШ.

1. Творчі вміння особистості – це здатність людини породжувати незвичні ідеї, відхилятись від традиційних схем мислення, оригінально вирішувати проблемні ситуації; творчі здібності – це здатність дивуватись, уявляти і пізнавати, вигадувати, уміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, спрямованість на відкриття та створення нового, це вміння людини нестандартно підходити до вирішення завдань, легке розуміння та продукування великої кількості варіантів рішення за певний період часу. Розвиток творчих та інтелектуальних вмінь веде до виникнення творчої обдарованості як інтегрального особистісного утворення.

Методологічною основою дослідження проблеми розвитку творчих та інтелектуальних вмінь учня є особистісно-діяльнісний та індивідуально-диференційований підходи, що забезпечують активне та відповідальне ставлення учня до власних вмінь та діяльності, а також урахування комплексу індивідуальних властивостей кожної дитини.

Розвиток творчої особистості учня – одне з пріоритетних завдань освіти. Розвиток творчої особистості розглядається як процес вирішення індивідуально-значущих та соціально детермінованих, творчих завдань, в

процесі яких учень оволодіває необхідним комплексом якостей, пов’язаних з різними аспектами її життєдіяльності. Творчі вміння дитини виявляються та активізуються у тих випадках, коли вона діє не за шаблоном, пропонує й реалізує оригінальні способи рішення практичних та ігрових завдань, виявляє творчість.

2. Критеріями інтелектуально-творчих вмінь учнів є: творча легкість (показники: здатність до всебічного розгляду завдання, здатність ураховувати при прийнятті рішень різні чинники, здатність до легкого засвоювання нового матеріалу, здатність до швидкого та вільного переключення думок, здатність до легкого вирішення проблемних завдань); творча оригінальність (показники: здатність придумувати нові ідеї, уміння вносити щось нове у відоме завдання, відхід від зразків, здатність виходити за рамки заданої іншими ситуації, самостійний вибір виду діяльності, матеріалів, вміння створювати новий продукт); творча гнучкість (показники: здатність вільно переходити від одного способу розв’язування поставленого завдання до іншого, здатність переносити способи дій з одного виду діяльності на інший, розвинена здатність створювати різноманітні ідеї у дещо обмеженій ситуації); творча продуктивність (показники: здатність до створення нових сюжетів, ролей, створення мелодій, зображень, здатність переконструйовувати елементи в нових комбінаціях); творча уява (здатність подумки сполучати образи в нові поєднання і комбінації, уявляти можливі зміни дійсності, здатність до створення нових ідей, прогнозування, передбачення, висування гіпотез, виділення сутнісного в межах однорідних явищ та його втілення в образі, грі).

Виділені критерії та показники дозволяють охарактеризувати дуже високий, високий, середній, низький та дуже низький рівні розвитку інтелектуально-творчих вмінь учнів. Емпірично встановлено переважання в учнів середнього та низького рівнів сформованості творчих та інтелектуальних вмінь, відмінності у розвитку окремих критеріїв творчих

вмінь, що зумовлює пошук шляхів, методів і засобів розвитку досліджуваного феномену.

3. Ігрові технології і техніки (у тому числі і комп'ютерні) займають значуще місце у навчально-виховному процесі закладів освіти. Комп'ютерні ігри внесені до програми навчання учнів як засіб розвитку інтелекту та пізнавальних здібностей, оскільки їх змістовою частиною передбачено конструювання різноманітних ситуацій, творчого пошуку, оригінального варіанта розв'язання проблемного завдання, гнучкого застосування різноманітних вмінь та навичок.

Унаочнення уявної ситуації сприяє перетворенню абстрактних образів у більш реальні. Ці властивості комп'ютерної гри забезпечують розвиток творчих та інтелектуальних здібностей за критеріями творчої оригінальності, творчої уяви, творчої гнучкості. Ігрова ситуація з певним змістом полегшує хід вирішення проблеми, робить його захоплюючим та емоційно привабливим для учня, що позитивно впливає на формування інтелектуально-творчих вмінь за критеріями творчої легкості та творчої продуктивності.

Організаційно-педагогічними умовами ефективного застосування квест-технологій з метою розвитку інтелектуально-творчих вмінь учнів є: розвиток саморегуляції поведінки учня під час занять комп'ютерними іграми; помірковане та зважене ставлення до комп'ютера як до технічного пристрою; вироблення та дотримання системи правил роботи за комп'ютером; дотримання правил поведінки під час комп'ютерних ігор; вироблення звички здійснювати релаксацію; здатність самостійно здійснювати вибір жанру гри, змісту, рівня складності, системи керування, налаштування інтерфейсу; планування комп'ютерних ігор з творчим та дослідницьким змістом.

4. Авторська модель формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій, віддзеркалює структуру творчих вмінь, умови їх розвитку, ігрові жанри відповідно до критеріїв творчих вмінь. У

відповідності до неї розроблена методика формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій, яка передбачала проведення роботи у двох напрямах: робота з учителями та батьками та безпосередня робота з учнями. Розвивальна програма формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій втілена через впровадження комп'ютерних ігор у жанрах: циклічні, логічні, стратегії та покрокові стратегії в освітній процес ЗОШ.

У структурі формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій було виділено жанри комп'ютерних ігор відповідно до критеріїв творчих та інтелектуальних вмінь: творча легкість (циклічні), творча оригінальність (логічні), творча гнучкість (пригодницькі), творча продуктивність (стратегії), творча уява (покрокові стратегії).

5. Ефективність методики формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій виявилась у збільшенні кількості учнів з дуже високим, високим та середнім рівнем їх прояву, здатності в уявній ситуації самостійно здобувати та активно засвоювати пізнавальний матеріал, знаходити найбільш оригінальні варіанти рішень, здійснювати вибори дієвих ігрових операцій та процедур, розвитку вмінь користуватися комп'ютером, формуванні етики поведінки за комп'ютером.

Найбільш ефективними виявились комп'ютерні ігри, що спрямовувались на формування в учнів внутрішньої мотивації, стимулювання до активної позиції, виявлення й розкриття наявних і потенційних можливостей щодо якісного перетворення творчих проявів у напрямі підвищення оригінальності дій, гнучкості, результативності тощо.

Розроблено методичні рекомендації для педагогів та батьків щодо формування інтелектуально-творчих вмінь учнів засобами квест-технологій, які містять: організоване планування комп'ютерних ігор у

освітньому процесі школи; рекомендації до підбору комп'ютерних ігор з урахуванням вікових, індивідуальних можливостей учнів, опис способів впливу батьків та учителів на процес гри у комп'ютерні ігри; методичний супровід до ходу ігор, який передбачає здійснення діалогічного спілкування педагога з дітьми, побудову відповідної системи запитань, включення ситуацій вибору, релаксації, планування, успіху, визнання та ін., забезпечення умов, сприятливих для проведення комп'ютерних ігор в навчальному закладі.

Подальша перспектива дослідження проблеми полягає у вивченні впливу квест-технологій на інші види вмінь та здібностей учнів та різні аспекти його психічного та особистісного розвитку (емоційного, мотиваційного, вольового, інтелектуального).

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. / І. Д.Бех– К. : ІЗМН, 104 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: сходження до духовності: наукове видання /І.Д. Бех – К.: Либідь, 2006. – 272с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. та гол. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь:ВТФ “Перун”, 2004. – 1440 с.
4. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С. Выготский / Под ред. М.Ярошевского. – М.: Педагогика, 1987. – 344 с.
5. Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6 т. – М., 1982. – Т.2.- Общие проблемы психологии.
6. Глобализация образования: компетенции и системы кредитов / Под общей ред. професора Ю. Б. Рубина. – М. : ООО “Маркет ДС Корпорейшн”, 2005. – 490 с. – (Академическая серия).
7. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ: «Либідь», 1997. – С. 374
8. [Горвиц М. Ю. Новые информационные технологии в дошкольном образовании. / М. Ю. Горвиц, Д. Д. Чайнова, Н. Н. Поддьяков, Е. В. Зворыгина и др. – М.: Линка-Пресс, 1998. – 328 с.].
9. [Грамолин В. В. Навчальні комп'ютерні ігри / В. В. Грамолин. // Інформатика та освіта. – 1994. – № 4. – С. 34.
10. Грамолин В. В. Навчальні комп'ютерні ігри / В. В. Грамолин. // Інформатика та освіта. – 1994. – № 4. – С. 34.].
11. [Горвиц Ю. М. Зачем нужны компьютеры в учебных учреждениях? / Ю. М. Горвиц. // Информатика и образование. – 1994. – № 3. – С.63–73.].
12. Дидактика средней школы: Некоторые проблемы соврем. дидактики. Учеб. пособие для слушателей ФПК директоров общеобразовательных школ и в качестве учеб. пособия по спецкурсу для студентов пед. институтов / Под. ред. М.Н. Скаткина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.:

Просвещение, 1982. – 319 с.

13. [Електронний ресурс] / С. М. Іванова. – Режим доступу доресурсу:http://www.nbuv.gov.ua/eournals/ITZN/em2/content/07ismaps.html .].
14. [Іванова С. М. Вплив комп'ютерних ігор на формування елементів логічного мислення в учнів [Електронний ресурс] / С. М. Іванова. – Режим доступу доресурсу:http://www.nbuv.gov.ua/eournals/ITZN/em2/content/07ismaps.html .].
15. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе : анализ зарубежного опыта / М.В. Кларин. – М.: Педагогика, 1989. – 187 с.
16. [Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта /А.М. Кларин. – М.: Знание, 1989. – 80 с.]
17. [Чайнова Л. Д. Ассоциация КИД действует. По материалам межрегионального семинара по проблемам компьютеризации воспитания/ Л.Д. Чайнова, Ю.М. Горвиц. // Техническая эстетика. – 1992. – №5. – С. 24–25.]..
18. Машбиц Е. И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения (Педагогическая наука – реформе школы) / Е. И. Машбиц. – М.: Педагогика, 1988. – 192 с.
19. [Машбиц Е. И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения: (Педагогическая наука – реформы школы) / Е. И. Машбиц . – М.: Педагогика, 1988. – 192 с. – С. 33–35.].
20. Моляко В.О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини // Практична психологія і соціальна робота. – 2004. – № 8. – С. 1-4.
21. Музика О.Л. Інтеграція особистісного досвіду як психологічний механізм розвитку творчої обдарованості // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць / За ред. В.О.Моляко. – Т.12. – Вип. 3. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І.Франка,

2007.– С.159-164.

22.[Новик І. М. Проектування навчальних компютерних ігор в освітньому процесі навчального закладу [Електронний ресурс] / І. М. Новик – Режим доступу до ресурсу: http://www.psyh.kiev.ua/.].

23.[Новик І. М. Проектування навчальних компютерних ігор в освітньому процесі навчального закладу [Електронний ресурс] / І. М. Новик – Режим доступу до ресурсу: http://www.psyh.kiev.ua/.].

24.[Ляудис В. Я. Проблемы и задачи психологии компьютерного обучения / В. Я. Ляудис // Психологические проблемы создания и использования ЭВМ. – М: МГУ, 1985.].

25.Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М : . Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 : с.

26.Падалка Г. М. Пріоритетні напрями розвитку сучасної мистецької освіти / Г. М. Падалка // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені Драгоманова М. П. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – К., 2004. – Вип. 1(6). – С.15–20.

27.Пономарёв Я. А Психология творчества и педагогика / Я. А. Пономарёв. – М. :Педагогика 280 с.

28.Раструба Т. В. Особистісно-орієнтоване навчання і виховання: технологічний підхід / Т. В. Раструба // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ : БДПУ, 2013. – № 2. – с. 188-202.

29.[Іванова С. М. Вплив комп’ютерних ігор на формування елементів логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку.

30.Рибніков О. М. Формування готовності майбутнього вчителя музики до використання цифрового електронного музичного інструментарію у професійній діяльності : автореф. дис… канд. пед. наук: 13.00.04 / О.М. Рибніков. – К., 2013. – 20 с.

31.Рибніков О. М. Критерії діагностики готовності майбутнього вчителя

музики до використання цифрового електронного музичного інструментарію у професійній діяльності / О. М. Рибніков // Вісник Київського університету ім.. Б. Грінченка. – К., 2011. – с.167-169.

32. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання : навч.-метод. посіб. / О. Я. Ростовський. – К. : ІЗМН, 1997. – 248 с.

33. Ростовський О. Я. Педагогічні умови керування процесом музичного сприймання школярів : автореф. дис. …д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 / О. Я. Ростовський ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 1993. – 48 с.

34. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.

35. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии/ Сост. Брушлинский А.В., Абульханова-Славская К.А.; - СПб.: Питер, 2001. – 720 с.

36. Скопич, Алла Володимирівна. Формування мотивації до вивчення сучасної фортепіанної музики в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя : дис. … канд. пед. наук : спец.: 13.00.02 / А. В. Скопич, – К., 2015. – 228 с.

37. Сластенин В.А. Педагогика / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, А.И. Мищенко, Е.Н. Шиянов. – М.: Школа-Пресс, 1997.

38. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. – К. : Головна редакція УРЕ, 1974. – 775 с.

39. Стріхар О. І. Теоретико-методичні засади підготовки вчителя до формування творчих здібностей школярів в умовах інтеграції музичного навчання: дис.. доктора пед.. наук: 13.00.04/ О. І. Стріхар; Нац. пед. у-нт ім. М. Драгоманова. – Київ, 2015. – 398 с.

40. Стріхар О.І. Ретроспективний аналіз інтегративного підходу в педагогіці у світлі сучасних вимог до професійної підготовки учителя музики / О.І. Стріхар // Вісник Запорізького національного університету: Педагогічні науки. - № 1(17), 2012. – С. 66-74.

41. Теорія і практика формування дитячого колективу / уклад. О. В. Кулаченко, І. В. Молодушкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 144 с.
42. [Талызина Н. Ф. Педагогическая психология. Психодиагностика интеллекта / Н. Ф. Талызина, Ю. В. Карпов. – М., 1987. – С. 12–60.]
43. Теплов Б.М. Избранные труды: В 2-х т. – М.:Педагогика, 1985. – 328с.
44. Терехова, Г.В. Творческие задания как средство развития креативных способностей школьников в учебном процессе: автореферат дисм… кандидата пед. наук / Г.В. Терехова. - Челябинск, 2002. -17 с.
45. Философский энциклопедический словарь / [гл. ред. : Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев]. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.
46. Філософський енциклопедичний словник : довідкове видання. – К. : Абрис, 2002. – С. 457.
47. [Аристова Л.С. Методичні рекомендації для студентів освітнього рівня магістр (для самостійної роботи та дистанційного навчання) з дисципліни «Технології навчання музичного мистецтва». Миколаїв МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2021].
48. Моляко В.О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини // Практична психологія і соціальна робота. – 2004. – № 8. – С. 1-4.
49. Максименко С.Д. Особистість: проблема структури (генетичний аспект) С.Д. Максименко // Актуальні проблеми сучасної української психології: Наукові записки Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. академіка С.Д. Максименка. – К.: Нора–Друк, 2003. – Вип. 23.– С. 3–14
50. [Агапшук, С. С. (2017). Стань гуру квестів. Вилучено з: http://www.osvitaua.com/2017/07/58608/].
51. Ананьев Б.Г. О соотношении способностей и одаренности. Проблемы способностей / Б.Г. Ананьев. – М., 1962. – С. 15–31.
52. Асафьев Б.В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании. – Л.: Музыка, 1973. – 144 с.

53. Асафьев Б.В. Музыка в современной общеобразовательной школе / Б.В. Асафьев // В сборнике «Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании». – М.-Л., 1973. – С. 52-68.
54. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. Кн. 1 и 2 / Ред. Е.М.Орлова. - М.: Музыка. – 1971. – 376 с.
55. [Біла І. М. Психологія дитячої творчості / І. М. Біла. – К.: Фенікс, 2014. – 137 с. – С. 53 – 59.].
56. [Быховский Я.С. Образовательные вебквесты. URL: http://project.457spb.ru/DswMedia/ kvesttexnologiya.pdf].
57. [Богоявленська Д. Б. Вчора і сьогодні психології творчості / Д. Б. Богоявленська. – М.: Наука; Сенс, 2000. – 549 с. – С. 186–198.].
58. [Быховский Я.С. Образовательные вебквесты. URL: http://project.457spb.ru/DswMedia/ kvesttexnologiya.pdf].
59. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском воздасте / Л.С. Выготский. – СПб.: Союз, 1997. – 96 с.
60. Выготский Л.С. Собр. соч. в 6 т. - М., 1983. - Т. 3
61. [Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л. С. Выготский. – М.: Просвещение, 1991. – 93 с. – С. 71.].
62. [Галкина Т. В. Диагностика и развитие креативности: Развитие и диагностика способностей / Т. В. Галкина, Л. Г. Алексеева. – М., 1991. – С. 170– 178.].
65. [Гурьев С. В. Информационные компьютерные технологии как эффективное средство в образовательном процессе детей старшего дошкольного возраста [Електронний ресурс] / С. В. Гурьев. // Екатеринбург: Российский государственный профессионально–педагогический университет – Режим доступу до ресурсу: http://256.ru/publish/publ -stat.php?page=stat -guriev_i.].
66. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 374 с.
67. [Гилфорд Дж. Три стороны интеллекта / Дж. Гилфорд. – М.: Прогресс,

1965. – С. 433–456].

68.[Горвиц Ю. М. Компьютеры для детей: психологические проблемы безопасности и комфорта. / Ю. М. Горвиц, Л. Д. Чайнова. // Психологический журнал. – 1994. – №4. – С.63–65.].

69. [Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с].

70. [Долинська Л. В. Загальна психологія: Підручник / Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук, О. В. Скрипченко та ін. – К.: Либідь, 2005. – 416 с. – С. 215–223.].

71.Кузнецова І. В. Комп'ютер у школі та сім'ї / І. В. Кузнецова. – 2011. – № 1. – С. 19–20.].

72.[Кореганова О.І. Комп'ютер у дошкільному закладі / О.І. Кореганова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2000. – №3. – С.40].

73.Костюк Г.С. Навчально–виховний процес і психічний розвиток особистості / О.Г. Костюк. – К.: Рад. школа, 1989. – 605 с.

74. [Каратаєва М. І. Розвиток творчої особистості учня / М. І. Каратаєва. – Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори-2006", 2008. – С. 159–196.].

75. Крутецкий, В.А. Психология: учебник для учащихся пед. уч-щ.– 2-е изд., перераб. и доп. / В.А. Крутецкий. – М.: Просвещение, 1986. –336 с.

76.[Кузнецова І. В. Комп'ютер у школі та сім'ї / І. В. Кузнецова. – 2011. – № 1. – С. 19–20.].

77.Кульчицька О.І. Зовнішні та внутрішні чинники мотивації творчої активності особистості // Духовність як основа консолідації суспільства: Зб. наук. пр. – К., 2000. – С. 242-348.

78. Лабунець В.М. Педагогічне забезпечення творчої активності молодших школярів у процесі колективного народно-інструментального музикування: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / В.М. Лабунець. - УДПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 1993. – 23 с.

79.[Лаврентьєва О.О. Освітні процеси з погляду концепцій інтелекту // Педагогіка і психологія.- 2003.- №3-4.- С. 76-87].

80. Лейтес Н.С. Способности и одаренность в детские годы / Н.С. Лейтес. – М.: Знание, 1984. – 80 с.
81.
82. Максименко С.Д. Особистість: проблема структури (генетичний аспект) С.Д. Максименко // Актуальні проблеми сучасної української психології: Наукові записки Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. академіка С.Д. Максименка. – К.: Нора–Друк, 2003. – Вип. 23.– С. 3–14.
83. Музика О.Л. Інтеграція особистісного досвіду як психологічний механізм розвитку творчої обдарованості // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць / За ред. В.О.Моляко. – Т.12. – Вип. 3. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І.Франка, 2007.– С.159-164.
84.
85. Матюшкин А.М. Концепция творческой одаренности / А.К. Матюшкин // Вопр. психологии. - М. – 1989. – №6. – С. 29-33.
86. Менчинская Н.А. Мышление в процессе обучения / Н.А. Менчинская // Проблема учения и умственного развития школьника: избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1989. – С. 66-92.
87. Моляко В. О. Актуальні соціально – психологічні аспекти проблеми обдарованості // Обдарована дитина. – 1998.– № 1. – С. 3-5 ; № 2 – С. 2-6; № 3. – С. 2-5.
88. Моляко В. О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / В. О. Моляко, О. Л. Музика. - Житомир : Видавництво ПП «Рута», 2007. - 319 с.
89. Моляко В.А. Проблемы психологии творчества и разработка подхода к изучению одаренности / В.А. Моляко // Вопр психологии. – 1994. – №.5. – С.86-95.
90. Моляко В.А. Психологические проблемы творческой одаренности /В.А. Моляко. – К.: Об-во „Знание” Украины, 1995. – 52 с.

91.Моляко В.А. Психология творческой деятельности./ В.А. Моляко– Киев: о-во «Знание» УССР, 1978 – 47 с.

92.Моляко В.О. Творчий потенціал людини як психологічна проблема // Психологічна газета. - 2005. - №6. - С.4-5.

93.[Моляко В. О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень. / В. О. Моляко, О. Л. Музика. – Житомир: Вид -во Рута, 2006. – 320 с. – С. 30–45.].

94..

95.[Нікітюк О. Б. Креативність як невід'ємний компонент інтелектуального розвитку творчої особистості в процесі навчання у вищих навчальних закладах / О. Б. Нікітюк, О. Ф. Євсюков // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних сил. – 2010. – №4. – С. 237–241.].

96.Петровский А.В. Общая психология / А.В. Петровский, А.Б. Брушлинский, В.А. Зинченко. – М.: Академия, 1996. – 490 с.

97.Петрушин В. И. Музыкальная психология : учеб. пособие для студентов и преподавателей / В. И. Петрушин. – М. : Академический Проект, 2006. – 400 с.

98.Пиаже Ж. Психология интеллекта. Избранные психологические труды: Психология интеллекта. Генезис числа у ребенка. Логика и психология / Ж. Пиаже.– М.: Просвещение, 1969. – С. 55-231.

99.Пономарев Я.А. Психологический механизм творчества: Человек в системе наук / Я.А. Пономарев. – М.: Наука, 1989. – С. 370-492.

100. [Пономарёв Я. А. Психология творчества. / Я. А. Пономарёв. – М.: Наука, 1976. – 303 с. – С. 11–62.].

101. [Педагогічний словник / За редакцією дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка. – К. :

Педагогічна думка, 2001. – 320 с.].

102. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посібник / В.В. Рибалка. – К.: ІЗМН, 1996. – 236 с.

103. [Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і

таланту особистості: термінологічний словник / В. В. Рибалка. – Київ, Житомир: Вид -во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 424 с. – С. 317].

104. Роменець В.А. Психологія творчості: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / В.А. Роменець. – К.: Либідь, 2001. – 286 с.

105. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии : в 2-х т. / Акад. пед. наук СССР. - М. : Педагогика, 1989. – (Труды действительных членов и членов-корреспондентов Акад. пед. наук СССР).Т. 2 / [сост., авт. коммент. и послесл. К. А. Абульханова-Славская, А. В. Брушлинский]. – 1989. – 322 с,

106. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб: Питер. - 1999. – 720 с.

107. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии/ Сост. Брушлинский А.В., Абульханова-Славская К.А.; - СПб.: Питер, 2001. – 720 с.

108. Рубинштейн С.Л. Проблема способностей и вопросы психологической теории / С.Л. Рубинштейн // Проблемы общей психологии / [Ред. Е.В.Шорохова]. – 2-е изд. – М.: Педагогика, 1976. – С. 219–235.

109. Рубінштейн С. А. Основи загальної психології / Рубінштейн С. А. - вид. 2-е. - М., 1973. - 556 с.

110.

111. [Сокол І.М. Класифікація квестів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя : КПУ, 2014. Вип. 36 (89). С. 369 – 375.].

112.

113. [Сокол І.М. Класифікація квестів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя : КПУ, 2014. Вип. 36 (89). С. 369 – 375.].

114. Теплов Б. М. Психологічні питання художнього виховання / Б. М. Теплов // Питання художнього виховання / АПНРСФСР. - М. - Л., 1963. - 201 с.

115. Теплов Б.М. Избранные труды: В 2-х т. – М.:Педагогика, 1985. – 328с.
116. Теплов Б.М. Проблемы индивидуальных различий/Б.М. Теплов -М., 1961.
117. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. Способности и одаренность: Избр. Труды в 2т. – т.1. / Б.М. Теплов. – М.: Педагогика, 1985. – С. 15-41; С. 42-222.
118. Теплов Б.М., Борисова М.Н. Чувствительность к различению и сенсорная память// Вопросы психологии. – 1957. - №1. – С.61-77
119. [Туриніна О. Л. Психологія творчості: Навч. посіб. / О. Л. Туриніна. – К.: МАУП, 2007. – 160 с. – С. 32–122.].
120. [Шмельов А. Світ виправних помилок. Обчислювальна техніка та її застосування. Комп’ютерні ігри. / А. Шмельов. – 1988. – №3. – С. 11–15.]:
121. [Шмельов А. Світ виправних помилок. Обчислювальна техніка та її застосування. Комп'ютерні ігри. / А. Шмельов. – 1988. – №3. – С. 11–15.].
122. Шадриков В.Д. О содержании понятий «способности» и «одаренность» / А.Д. Шадриков // Психол. журнал. – 1982. – Т3. – №5. – С. 3-10.
123. Шадриков В.Д. О структуре познавательных способностей / А.Д. Шадриков // Психол. журнал. – 1985. – Т6. – №3. – С. 38-46.
124.
125. [Barron F. Creativity, intelligence and personality / F. Barron, D. Harrington // Ann. Rev. of Psychol. / F. Barron, D. Harrington., 1981. – P. 32.].
126. [Dodge, B. (2020). What is a WebQuest? WebQuest. URL: https://webquest.org/ (date of access: 13.10.2020).].
127. [Dodge B. (1997). Some Thoughts About WebQuests. URL: http://webquest.sdsu.edu/about_ webquests.html (дата звернення: 30.01.2019).].
128. Gardner H. Creative lives and creative works: a synthetic scientific approach // R/ Stemberge, T. Tardif (eds.). The nature of creativity. Cambridge:

Cambr. Press, 1988. – P.298-324.

129. Guilford J. P. Intelectual factors in productive thinking / J. P. Guilford // Productive thinking in education. - The National Education Association, 1968. - P. 5-21.

130. Hosken, Dan. An Introduction to Music Technology // Dan Hosken / – New York-London: T & F Books US, 2010. – p. 396

131. Hugill, Andrew. The Digital Musician. // Andrew Hugill / – New York-London: «Routledge», 2008. – p. 456

132. Kusek D., Leonard G. The Future of Music: Manifesto for the Digital Music Revolution. – Los Angeles: «Berklee Press», 2005. – p. 358

133. MIDI [Електронний ресурс] / Матеріал з Вікіпедії. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/MIDI

134. [March T. Criteria for Assessing Best WebQuests. URL: http://www. bestwebquests. com/ bwq /matrix.asp (дата звернення: 10.03.2019).].

135. Torrance E. P. The nature of creativity as manifest in its testing / Ellis Paul Torrance ; R. Stemberg, T. Tardif (eds). The nature of creativity. - 1988. - P. 43-75.[Torrance E. P. Education and the creative potential / E. P. Torrance. – Minneapolis: Univ. of Minnesota press, 1967. – 167 с. – С. 128.].

136. [Fromm E. The creative attitude in H.Andercon (Ed.). Creativity and its cultivayion. / E. Fromm. – New York: Harper and Row, 1959. – P. 96–157.].

137. [Crawford C. The Art of Computer Game Design. / C. Crawford. – 1982. – P. 12–18.].

138. [Kohen S. Virtual Decisions: Digital Simulations for Teaching Reasoning in the Social Sciences and Humanities. / S. Kohen, K. Portney, D. Rehberger, C. Thorsen. – Lawrence Erlbaum Associates Inc. – 2008. – 286 с. – С. 248-249.].

[Egenfeldt -Nielsen S. Understanding Video Games: The Essential Introduction / S. Egenfeldt -Nielsen, J. H. Smith, S. P. Tosca. – Routledge, 2015. – 286 с. – P. 115–136.].